

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

23 december 2004

Ons kenmerk

PION/DIR/2004/61338

Uw brief van

Onderwerp

Stand van zaken Invoering Onderwijsnummer

1. Inleiding

In mijn brief van 10 oktober 2003 met kenmerk PION/DIR/03.47880 heb ik u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de invoering van het onderwijsnummer tot dat moment. Met deze brief wil ik u informeren over de voortgang die sindsdien is geboekt.

2. Voortgezet Onderwijs

Op basis van de resultaten van de eerste ronde van schaduwdraaien in het voorjaar 2003 heeft mijn departement medio 2003 een extern bureau opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de redenen van het niet leveren van gegevens door scholen voor voortgezet onderwijs. Begin 2004 is het definitieve eindrapport opgeleverd. In het rapport worden drie belangrijke redenen voor het niet-leveren door scholen onderscheiden. In de eerste plaats zijn er scholen die in de zomer van 2003 overgingen op een ander softwaresysteem voor hun leerlingadministratie. Deze groep vormde een kwart van de bij het onderzoek betrokken scholen. De betreffende scholen hadden vaak al in een relatief vroeg stadium besloten om niet deel te nemen aan het schaduwdraaien en te wachten tot het nieuwe systeem was ingevoerd en getest. In de tweede plaats waren er de scholen die externe technische problemen hebben ondervonden: ruim de helft van de bij het onderzoek betrokken scholen. Het (nog) niet functioneren van het administratiepakket speelde op veel van deze scholen de hoofdrol, maar daarnaast heeft een deel van deze groep niet kunnen leveren als gevolg van technische problemen bij de IB-Groep, met name door kinderziektes in de beveiligde website. Bij de derde groep van scholen speelden vooral interne oorzaken een rol. Het betreft hier ongeveer een vijfde van de bij het onderzoek betrokken scholen. Deze scholen hebben door tijdgebrek of door gebrekkige interne organisatie of communicatie niet geleverd.

In het schooljaar 2003-2004 is een tweede ronde van levering van gegevens uitgevoerd voor de scholen die voor de zomer van 2003 niet hadden geleverd en voor de scholen die niet hadden voldaan aan de criteria voor de eerste ronde van schaduwdraaien. In deze tweede ronde heb ik het sanctiebeleid toegepast op scholen die niet aan verplichting tot levering van gegevens hebben voldaan met betrekking tot de teldatum 1 oktober 2003. Bij de uitwerking van het sanctiebeleid is er voor gekozen om in drie tranches te werken. De eerste beoordeling was in december 2003, waarbij gold dat scholen die nog niets geleverd hadden een sanctie zou worden opgelegd. 19 scholen hebben toen een sanctiebrief gekregen. Bij 1 school is een sanctie opgelegd, dat wil zeggen dat de bekostiging met 25% is opgeschort totdat aan de verplichting tot leveren is voldaan. De tweede beoordeling was in april 2004: toen gold dat scholen die minder dan 50% van de leerlingen geleverd hadden een sanctie zouden krijgen. 3 scholen hebben toen een sanctiebrief gekregen, bij 2 is een sanctie opgelegd.

In juli 2004 is voor de derde keer de balans opgemaakt. Er waren toen 30 scholen die minder dan 99,5% van de leerlingen geleverd hadden. Deze 30 scholen is op grond daarvan met ingang van september 2004 een sanctie opgelegd waarbij 25% van de maandelijkse bekostiging is opgeschort totdat de volledigheid van de gegevens kon worden gegarandeerd door middel van een accountantsverklaring over de juistheid van de gegevens op de teldatum 1 oktober 2004. In de loop van de daarop volgende maanden hebben veruit de meeste scholen een volledige set gegevens aangeleverd. Op het moment van schrijven van deze brief zijn er slechts zes scholen die nog in gebreke zijn gebleven met betrekking tot de juiste levering van de gegevens op de teldatum 1 oktober 2004 en waarvoor de sanctie nog niet is opgeheven.

Vervolgens is op 1 oktober 2004 voor het eerst voor alle scholen de volledige leerlingentelling uitgevoerd volgens het nieuwe systeem van elektronische uitwisseling met het persoonsgebonden nummer. Wettelijk gezien dienen de scholen uiterlijk op 15 oktober een verklaring af te geven dat alle gegevens volledig zijn gemeld, de zgn. volledigheidsverklaring. Niet alle scholen hebben daaraan voldaan. Na rappelleren heeft men tot 15 november 2004 de tijd daarvoor gekregen. Tot 15 november zijn de scholen bezig geweest met het juist en volledig indienen van de nieuwe set gegevens, daarbij intensief geassisteerd door de IB-groep. Medio november heb ik vervolgens de balans opgemaakt over de gang van zaken. Daarbij heb ik geconstateerd dat er nog ca. 250 scholen waren van de 558 die geen correcte gegevensset hadden opgeleverd. Gezien het hoge percentage scholen, heb ik vervolgens samen met CFI en de IB-groep een analyse gemaakt van de aard van de geconstateerde problemen. Daarbij is geconstateerd, dat er voor een kleine groep scholen (14) sprake was van een systeemfout bij IB-groep. Het ging om situaties waarin de fusie tussen twee scholen, het komen tot één administratie en het hebben van één BRIN nummer niet geheel synchroon waren verlopen. Het systeem bleek deze verschillen niet goed te kunnen verwerken. De scholen en leerlingen die dit betreft zijn nauwkeurig aan te wijzen, zodat er geen gevolgen in de bekostiging optreden. De IB-Groep verhelpt het probleem in het voorjaar van 2005.

Enkele problemen die met zekere regelmaat zijn geconstateerd zijn:

- * scholen hadden verzuimd de mutaties tussen leerjaren te verwerken
- * scholen hadden eindexamenkandidaten niet uitgeschreven
- * scholen hadden problemen met het eigen (soms recent nieuw aangeschafte) administratiepakket
- * scholen hadden te laat de inrichting van het eigen werkproces op het nieuwe systeem aangepast.

De IB-groep heeft op grond van deze ervaringen de afgelopen weken zeer intensief contact met scholen gehad om assistentie te verlenen en deze problemen op te lossen. Daardoor is het aantal scholen dat nu nog geen correcte gegevensset heeft aangeleverd teruggebracht tot 71. De meest voorkomende problemen bij deze scholen zijn nog:

- ❖ het niet verwerken van mutaties tussen leerjaren, waarvan bij een aantal de oorzaak ligt bij het administratiepakket
- ❖ er komen meer dan 10 leerlingen voor die op de teldatum ook bij andere scholen staan ingeschreven (zgn. dubbele inschrijvingen)

Tot 1 maart 2005 hebben scholen wettelijk nog het recht om mutaties op de gegevens van de teldatum 1 oktober 2004 in het systeem aan te brengen. Daarna zal door middel van de gebruikelijke accountantscontrole de definitieve leerlingentelling voor 1 juli 2005 worden geborgd. Scholen die laat zijn met het leveren van correcte gegevens ondervinden daarom van de geconstateerde aanloopproblemen geen negatieve gevolgen in termen van bekostiging. Wel is het zo, dat CFI normaal gesproken het bestand met de gegevens van het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober dat in de periode tussen 15 en 29 november beschikbaar is, gebruikt om de scholen te informeren over het aantal leerlingen dat als grondslag voor de bekostiging gaat gelden. Doordat op 29 november nog onduidelijkheid bestond over de aantallen leerlingen van de scholen is de bekendmaking hiervan eenmalig verdaagd naar 7 januari 2005. Voor scholen waar achteraf zou blijken dat de leerlingentelling niet juist was, betekent dit eventueel dat men vanaf 1 augustus 2005 niet de juiste bekostiging zal ontvangen. Dit zal echter zo spoedig mogelijk recht worden getrokken.

Eerder dit jaar hebben besturenorganisaties en leveranciers van administratiepakketten zich kritisch uitgelaten over de implementatie van het onderwijsnummer in het VO. Ik ben van mening dat de door hen gesignaleerde knelpunten in het systeemontwerp van de IB-groep niet zijn opgetreden.

Wel heeft het systeem aanloopproblemen gehad, gezien het grote aantal scholen wat ondanks het proefdraaien toch niet in staat was om voor 15 november een goede set gegevens op te leveren. Mede daarom heb ik het voornemen om het invoeringsproces van het onderwijsnummer in het VO nader te laten onderzoeken. In een audit zullen de rollen en verantwoordelijkheden van de hele keten aan een nader onderzoek worden onderworpen. Ik zal de opdracht tot dit onderzoek de komende weken formuleren in nauw overleg met alle betrokken organisaties. Daarbij zal ik met name ook vragen om te bezien, welke lessen getrokken kunnen worden uit deze ervaringen, met het oog op de nog te verwachten implementatie in het Primair Onderwijs, het Hoger Onderwijs en de BVE-sector. Ik zal bij een volgende rapportage over de uitkomsten van dit onderzoek nader berichten. Met de organisaties van bestuur en management heeft op 16 december een positief gesprek plaatsgevonden waarbij onder andere is afgesproken dat deze organisaties nauw betrokken worden bij dit onderzoek.

Een volgende stap in het voortgezet onderwijs is de levering van de examenresultaten op basis van het onderwijsnummer aan de IB-groep in het voorjaar 2005. Momenteel wordt bezien in hoeverre pakketleveranciers de nodige aanpassingen in hun producten tijdig zullen hebben doorgevoerd om een goede implementatie van deze vervolgstap te kunnen waarborgen.

3. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Van 2002 tot en met begin 2004 is door alle partijen in de keten (de verenigingen van gebruikers van administratiepakketten en hun leveranciers, de IB-Groep en Cfi), gewerkt aan het systeemontwikkelingstraject ten behoeve van de nieuwe infrastructuur voor gegevensuitwisseling op basis van het onderwijsnummer. De administratiepakketten zijn aangepast en de IB-Groep en Cfi hebben hun nieuwe systemen gerealiseerd. In april 2004 is gestart met het in samenhang testen van de gehele keten. Tot de zomer van 2004 was dit een technische test (met gesimuleerde data), om de aansluiting tussen de verschillende schakels in de keten te testen. In oktober 2004 is de zogenaamde veldtest van start gegaan, waarbij een aantal voorhoedescholen de uitwisseling van echte gegevens uit de instellingsadministratie met de IB-Groep en Cfi test.

Medio december 2004 is door alle betrokken partijen de balans opgemaakt van de veldtest. Het bleek dat er enkele problemen waren, waarvan de oplossingen nader getest zouden moeten worden. Op basis van deze bevindingen heeft het departement met de IB-Groep, Cfi, de gebruikersverenigingen en de Bve Raad afgesproken om een tweede veldtest te houden, van eind januari 2005 tot half maart 2005.

Vanaf eind maart 2005, na de tweede veldtest, starten alle instellingen in de Bve-sector met de integrale levering van gegevens aan de IB-Groep. Dit ter voorbereiding van het schaduwdraaien in het schooljaar 2005 – 2006, waarbij de leveringen met het onderwijsnummer worden vergeleken met de traditionele telresultaten. Voor de instellingen en Cfi betekent dit dat gegevens parallel verwerkt worden (oud en nieuw). Cfi maakt de vergelijking tussen de gegevens verzameld met het onderwijsnummer, en de gegevens die de instellingen aan Cfi hebben aangeleverd met de schriftelijke tellingen. Als het schaduwdraaien met succes wordt afgerond, wordt de oude telmethode afgeschaft en vinden de tellingen met ingang van 1 oktober 2006 plaats op basis van het onderwijsnummer.

4. Primair onderwijs

In paragraaf 2 van deze brief is reeds het overleg met de organisaties voor bestuur en management genoemd. Met deze organisaties heb ik afgesproken om ten aanzien van de invoering van het onderwijsnummer in het PO vanaf de start van het traject gezamenlijk op te trekken. Dit betekent dat vertegenwoordigers van deze organisaties samen met medewerkers van het departement in de eerste maanden van 2005 samen zullen werken aan een realistisch invoeringsplan voor de sector PO, waarbij goede nota zal worden genomen van de leerervaringen uit de sector VO. De nadere invulling van de

betrokkenheid van en de wijze van overleg met de organisaties van bestuur en management gedurende het invoeringstraject zal onderdeel vormen van dit invoeringsplan.

5. Hoger onderwijs

In het HO wordt het onderwijsnummer gefaseerd ingevoerd door te starten met een aanpassing van een reeds bij de IB-Groep bestaande registratie: het centraal register inschrijvingen hoger onderwijs (Criho). Aan het Criho wordt het sofinummer toegevoegd, in eerste instantie ten behoeve van de realisatie van beleidsinformatie over de verschillende onderwijssectoren heen. Vervolgens zal het sofinummer ook gebruikt worden voor de gegevensuitwisseling met het veld.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)